

Stichting Vrijescholen Ithaka

Jaarverslag 2015

Inhoudsopgave

A Algemeen deel

A1	Bestuursverslag.....	3
A2	Missie, visie en kernwaarden	5
A3	Structuur en organisatie	7
A4	Schoolbeleid.....	11
A5	Financieel beleid.....	13
A6	De Raad van Toezicht in vogelvlucht.....	22
A7	Organisatie.....	25
A8	Kengetallen en grafieken.....	26
A9	Instellingsgegevens.....	28

B Jaarrekening 2015

B1	Grondslagen.....	30
B2	Balans per 31 december 2015.....	34
B3	Exploitatierkening over 2015.....	36
B4	Kasstroomoverzicht over 2015.....	37
B5	Toelichting op de balans per 31 december 2015.....	38
B6	Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief).....	42
B7	Toelichting op de exploitatierkening over 2015.....	43

C Overige gegevens

C1	Controleverklaring.....	48
C2	(Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo.....	50
C3	Gebeurtenissen na balansdatum.....	51
C4	Overzicht verbonden partijen.....	51
C5	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.....	52

A1 Bestuursverslag

Leeswijzer

Voor u ligt het jaarverslag 2015 van Stichting Vrijescholen Ithaka.

Het verslag begint met een bestuurlijk voorwoord en de missie en visie van onze scholen. Hierna wordt integraal verantwoording afgelegd over de structuur en organisatie, over de bestuurlijke doelen en ontwikkelingen en over het handelen van de Raad van Toezicht. Er wordt verslag gedaan van de uitvoering van het onderwijskundige beleid en het zorgbeleid. Daarnaast een verslag van het gevoerde personeelsbeleid. In het laatste hoofdstuk wordt de financiële verantwoording afgelegd. Dit bevat een analyse van de financiële situatie, het treasuryverslag, risicomangement en bestuurdersvergoeding. Tevens wordt de besteding van de ouderbijdragen verantwoord.

Voorwoord

In 2015 hebben we de opbouw van de organisatie voortgezet. In dit derde jaar van het bestaan van Ithaka zijn er grote stappen gezet in de verbetering van de onderwijskwaliteit. Alle Ithaka scholen hebben het basis arrangement van de Inspectie voor Onderwijs. Werken met de financiële kengetallen uit het financieel beleidsplan levert meer en meer een financieel gezonde organisatie op. Het verzuim is gedaald maar is ten opzichte van de benchmark gegevens nog steeds te hoog.

Stichting Vrijescholen Ithaka verzorgt basisonderwijs in de regio voor acht Vrijescholen met zelfstandige bekostiging, verdeeld over elf vestigingen, waaronder twee nevenvestigingen en één dependance. De scholen zijn:

04NH00	Bergen - Adriaan Roland Holtschool
06QZ00	Hoorn – Westfriese Vrije School Parcival
06RD00	Zaandam - Vrije School Zaanstreek
09DF00	Haarlem Noord - Vrije School Kennemerland
09DF00	Haarlem Noord - Vrije School Kleverpark, dependance van Haarlem Noord
09NN00	Alkmaar - Rudolf Steiner School
09NN01	Alkmaar Oudorp - De Sterrenzanger, nevenvestiging van Alkmaar
09ZG00	Haarlem Zuid – Rudolf Steiner School
09ZG01	Hoofddorp – De Meiboom, nevenvestiging van Haarlem Zuid
24RA00	Purmerend - De Waterlandschool
24RB00	Hillegom - De Toermalijn

In totaal volgen ruim 2100 leerlingen inspirerend basisonderwijs op deze scholen. Er werken in totaal 220 medewerkers.

In 2015 is de huisvesting een belangrijk speerpunt geweest. Niet alleen vanwege de overheveling van de zorg voor het buitenonderhoud naar de scholen, maar ook door de groei in leerlingaantal bij veel van de Ithakascholen. Het vrijeschoolonderwijs blijkt aantrekkelijk voor veel ouders, zozeer zelfs dat er bij diverse scholen sprake is van een wachtlijst. Uiteraard is, in samenwerking met de gemeente, gekeken naar uitbreiding van een locatie of zelfs nieuwbouw.

Zo is de Rudolf Steinerschool in Haarlem vanwege de grote vraag naar onderwijs gestart met een tweede stroom op een locatie dichtbij de hoofdlocatie. In 2016 wordt gestart met nieuwbouw. De dependance van de Vrijeschool Kennemerland is uitgegroeid tot een volledige basisschool, het Kleverpark. Omdat de wachtlijsten nog groot zijn, zullen er twee extra kleuterklassen starten op een derde locatie in Haarlem Noord. De verwachting is dat er in de toekomst in Haarlem vijf vrijescholen voor basisonderwijs zullen zijn.

Ook bij veel van de andere scholen zien we een groei in leerlingaantal, waaronder de Adriaan Roland Holtschool in Bergen, de Sterrenzanger in Oudorp (dependance van Alkmaar) en de Waterlandschool in Purmerend. Het leerlingenaantal van de Meiboom in Hoofddorp is flink toegenomen van 47 leerlingen per 1 oktober 2013 naar 76 leerlingen per 1 oktober 2015. Er wordt

ingezet op verdere groei tot minimaal 100 leerlingen, waardoor de locatie Hoofddorp behouden kan blijven.

De vrijeschool Zaanstreek is uitgekozen als speerpunt van het project 'waardevolle school'. Samen met organisaties uit het bedrijfsleven en de gemeente Zaanstad wordt gekeken hoe de school, die nu achterstallig onderhoud heeft, kan worden omgezet naar een duurzame school. Daardoor komt de ambitie van de school om vernieuwend onderwijs te bieden beter tot zijn recht.

Het ziekteverzuim op onze scholen is te hoog, ondanks de terugloop van 11,4% (in 2013) en 9,4% in 2014 naar 8% in 2015. Voorgaande percentages betreffen het bruto verzuim. In het bruto-verzuim is re-integratie niet meegerekend, alle zieken zijn meegeteld ongeacht of ze alweer deels aan het werk zijn. Het netto verzuim in 2015 bedraagt 6,4%. Bij het netto verzuim is de re-integratie wel meegerekend. Het terugdringen van het ziekteverzuim in combinatie met het verbeteren van het personeelsbeleid blijft één van de bestuurlijke speerpunten voor de komende periode.

Eind 2015 staat er een ingewerkt directeuren team, een efficiënt bestuursbureau en een Raad van Toezicht. Maar boven alles staan er elf scholen die hun fundament op orde hebben, waar leerkrachten samen met toegewijde collega's hun werk doen en de kinderen adequaat en goed vrijeschool onderwijs geven! Tevens staan er scholen waar een voedingsbodem is om te groeien naar nog beter onderwijs met een nog grotere aantrekkingskracht op ouders en leerlingen.

A2 Missie, visie en kernwaarden

De specifieke pedagogische en didactische kenmerken van het vrijeschool onderwijs komen voort uit de antroposofie, een filosofie over het mens-zijn die aan het begin van de twintigste eeuw is ontwikkeld door Rudolf Steiner (1862-1925). Op verzoek van de directeur van de Waldorf Astoriafabriek in Stuttgart ontwikkelde Rudolf Steiner in 1919 een leerplan voor een school bestemd voor kinderen van de arbeiders van deze fabriek. Sinds die tijd heeft de vrijeschoolbeweging een krachtige ontwikkeling doorgemaakt. Met nu 1000 scholen, verspreid over 60 landen.

In het volgende citaat geeft Steiner kernachtig de ambitie van het vrijeschool onderwijs weer.

“De vraag is niet, wat de mens moet kunnen en weten, teneinde zich in de bestaande sociale orde in te kunnen voegen; Maar wel, wat in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken”.¹

Het vrijeschoolonderwijs is gebouwd rond de leerling en kent drie pijlers

- Het integrale Vrijeschool leerplan. Gebaseerd op het leerplan dat in 1919 zijn oorsprong kende en een leerplan dat in een eeuw is verrijkt en aangepast aan deze tijd
- Een brede pedagogische opdracht. Deze opdracht vertrekt zich van het opdoen van kennis en vaardigheden (kwalificatie) naar inwijding in cultuur en gewoontes (socialisatie) naar worden van een zelfstandig, moreel, verantwoordelijk en vrij mens (subjectivering)².
- - Mensbeeld. Dat uitgaat van het feit dat de mens zich autonoom ontwikkelt in leeftijdsfase en eigen ontwikkeling doormaakt in het denken, voelen en willen. In het onderwijs sluiten we aan bij deze ontwikkelfasen.

Missie:

Stichting Vrijescholen Ithaka zet zich in om het vrijeschoolonderwijs in de regio Noord- en Zuid Holland te stimuleren, te promoten en verder te ontwikkelen. Ithaka wil er aan bijdragen, dat het proces “worden wie je bent” leidt tot een fundamenteel vertrouwen in de wereld om ons heen. Kinderen maken deel uit van een groter geheel en leren onder andere op school te groeien naar volwassenheid. Ons Onderwijs heeft de intentie een inspirerende leeromgeving te bieden aan elk kind, zodat het later in verbinding met de samenleving zijn of haar leven kan leven.

“Voor Ithaka is het onderwijs niet het vullen van een vat, maar het ontsteken van een vuur. Daar maken wij ons sterk voor”.

Visie:

Met bevlogen en enthousiaste leerkrachten die zich blijven professionaliseren binnen de context van de wereld om ons heen, bieden wij onze leerlingen alle ruimte om zich breed te ontwikkelen op sociaal-emotioneel-, cognitief en kunstzinnig gebied.

Onze scholen staan garant voor een rijke cultuuroverdracht. Respect en goede omgangsvormen zijn voor ons belangrijke waarden.

¹ verwijzing R. Steiner, Voordrachten driegeleding 1919.

² De indeling Kwalificatie, socialisatie en subjectivering is overgenomen van onderwijskundige Gert Biesta die de keynote lezing gaf op de gezamenlijke studiedag van 2 maart 2015. Zie o.a. Giving Teaching back to Education: Responding to the Disappearance of the Teacher”; Gert Biesta in Phenomenology & Practice, Volume 6, 2012)

Als meest onderscheidende werkvorm kent de vrijeschool het periodeonderwijs. De aaneensluiting van de eerste twee ochtenduren, gedurende meerdere weken, biedt ruimte voor onderwijs binnen één domein. Het leren wordt effectief en betekenisvol, door intensieve verbinding met de lesstof. Het leren wordt levendig door het te doen.

De Vrijescholen van stichting Ithaka, willen hun specifieke pedagogisch-didactische uitgangspunten verwezenlijken binnen het raamwerk van de onderwijscriteria zoals door de overheid (uit)gegeven/vastgesteld. Wij streven naar aantrekkelijk, eigentijds vrijeschool onderwijs behoud van identiteit en met open blik naar de wereld en in samenspraak met de omgeving.

Kernwaarden Ithaka voor kinderen en medewerkers:

Probleemoplossend; Autonoom; Innovatief; Reflecterend; Zelfstandig; Onderzoekend; Vitaal

Speerpunten Onderwijs

Prioriteiten	Ambitie	Prestatie-Indicatoren
Aantrekkelijk onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Aansprekend zijn voor grotere groepen ouders (nieuwe doelgroepen) Invloed op beleidsbepalers 	<ul style="list-style-type: none"> Groeiende tevredenheid ouders over communicatie met school en leerkracht Stedelijke, regionale en nationale zichtbaarheid en adviesrol
Hoogwaardig onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen staan met lef in de complexe wereld en weten hun talenten daarin te benutten en zichtbaar te maken Basisresultaten en kwaliteit op orde Aantoonbare meerwaarde van het vrijeschoolonderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> Basisarrangementen Inspectie gemiddelde leerwinst en toets resultaten Meetbare meerwaarde kunstzinnige vakken middels "anders evalueren" (oriëntatie fase) Prestaties in het VO zijn goed en een maat voor de sociale en cognitieve integratie van de leerlingen
Lerende organisatie	<ul style="list-style-type: none"> De school streeft naar kwaliteitsverbetering en geeft daarin de bijdrage en ontwikkeling van medewerkers een zichtbare plaats De organisatie daagt uit tot vernieuwing en ontwikkeling Scholen zijn professionele organisaties 	<ul style="list-style-type: none"> Medewerkers hebben inzicht in eigen competenties en leervragen (pop) in relatie tot de vastgestelde schoolontwikkeling Er is een hoog niveau van werknemerstevredenheid en veiligheid (top 3) Ziekteverzuim maximaal 6% Er is een nascholingsbeleid vastgesteld en nascholing vormgegeven. Actieve stimulatie voor deelname.

A3 Structuur en organisatie

Bestuurder en Raad van Toezicht

Bestuurder en Raad van Toezicht vormen samen het bevoegd gezag van de Ithaka scholen. Het bestuur werkt als een beleidsbepalend bestuur, waarbij in nauw overleg met de schoolleiding wordt gekomen tot een voorwaardenscheppend en professioneel beleid voor de scholen binnen de stichting.

De bestuurder draagt de eindverantwoordelijkheid voor de identiteit, de instandhouding van de scholen, de kwaliteit van het onderwijs en de bedrijfsvoering. De bestuurstaken van Ithaka zijn dan ook het bewaken van de missie en de doelstellingen van de scholen, het waarborgen van de continuïteit en de onderwijskwaliteit. Vandaar ook dat Ithaka als werkgever optreedt voor alle medewerkers van de scholen die bij ons zijn aangesloten.

De Raad van Toezicht heeft een controlerende functie en dient als klankbord voor de bestuurder. Zij houdt integraal toezicht en vervult de rol van werkgever voor de bestuurder. De bestuurder delegeert taken die zijn beschreven in een managementstatuut. Uitgangspunt is de Wet op het Primair Onderwijs en de code Goed Bestuur van de Primair Onderwijs Raad.

De bestuurder legt verantwoording over haar functioneren af aan de Raad van Toezicht. Deze Raad bepaalt onder meer de goedkeuring van het strategische beleid, het jaarverslag, en de benoeming en het ontslag van de bestuurder.

Voor het verslag van De Raad van Toezicht wordt verwezen naar paragraaf A6, op pagina 22.

Directeur

De directeur geeft leiding aan en is integraal verantwoordelijk voor het dagelijks functioneren van de school. In samenwerking met het pedagogische team, de MR, het directeuren overleg en het bestuur wordt het schoolbeleid vorm gegeven. De directeur geeft vorm aan de uitvoering van het gemaakte beleid. Belangrijke onderdelen uit het beleid zijn pedagogie en zorg, didactiek en onderwijskwaliteit, personeelszaken, calamiteiten, transparantie, communicatie met ouders, marktpositie van de school en financieel beleid.

De directeur is onderdeel van het directeuren overleg (DO). Dit team bestaat uit de directeuren van de tien scholen, de bestuurder en de stafmedewerkers.. Zij komen eens in de vier weken samen om gezamenlijk beleid vorm te geven en uit te voeren, maar ook om elkaar advies te geven of oplossingen te bieden voor ontstane vraagstukken in de eigen school.

Vier maal per jaar wordt er door de directeur via de kwartaalrapportage verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid aan de bestuurder.

Leerkrachten

De taken van de leerkrachten zijn vastgelegd in het taakbeleid van de scholen. De competentieprofielen van leerkrachten worden vastgelegd in het functieboek (gereed in 2015) en gebaseerd op de competentieprofielen van de SBL (vernoemd naar de voormalige Stichting Beroepsgroep Leraren) met een aanvullende vrijeschoolcompetentie. Door middel van een gesprekscyclus wordt jaarlijks het functioneren van leerkrachten en directeuren besproken en vastgelegd.

De leerkrachten vormen ook als team de kern van de schoolorganisatie. De beleidsontwikkeling van de Stichting Vrijescholen Ithaka en de implementatie ervan gebeurt altijd in overleg met de leerkrachten. In het bijzonder hebben de leerkrachten een rol bij het pedagogisch beleid van de scholen. Overleg tussen schoolleiding en leerkrachten vindt plaats in wekelijkse zakelijke of pedagogische vergaderingen.

Ouders

De Stichting Vrijescholen Ithaka bestaat omdat ouders hun kinderen aan onze goede zorgen toevertrouwen. Dat doen ouders omdat zij erop vertrouwen dat onze scholen het beste in hun kinderen naar boven halen. Het is de taak van de scholen dat vertrouwen waar te maken. Dat betekent onder meer dat de scholen open communiceren naar ouders over zowel de ontwikkeling van de school als de ontwikkelingen van de klassen waarin hun kinderen zitten. Ouders op hun beurt zijn actief betrokken bij de scholen. Zij maken het mogelijk dat de jaarfeesten worden gehouden, organiseren of helpen bij verschillende projecten die van belang zijn voor de scholen en schenken een ouderbijdrage aan de scholen voor een hoogwaardige invulling van het vrijeschoolonderwijs.

Klassenouders

Alle scholen maken gebruik van klassenouders. Elke klas heeft één of enkele klassenouders. Deze ondersteunen de leerkracht met allerlei praktische zaken door zelf aan de slag te gaan of hulp van andere ouders te vragen en te coördineren. Klassenouders spelen ook een belangrijke rol in de communicatie tussen ouders en school/leerkracht. Ze kunnen signalen afgeven over eventuele knelpunten en gevraagd worden mee te denken over de ontwikkeling van de klas/school.

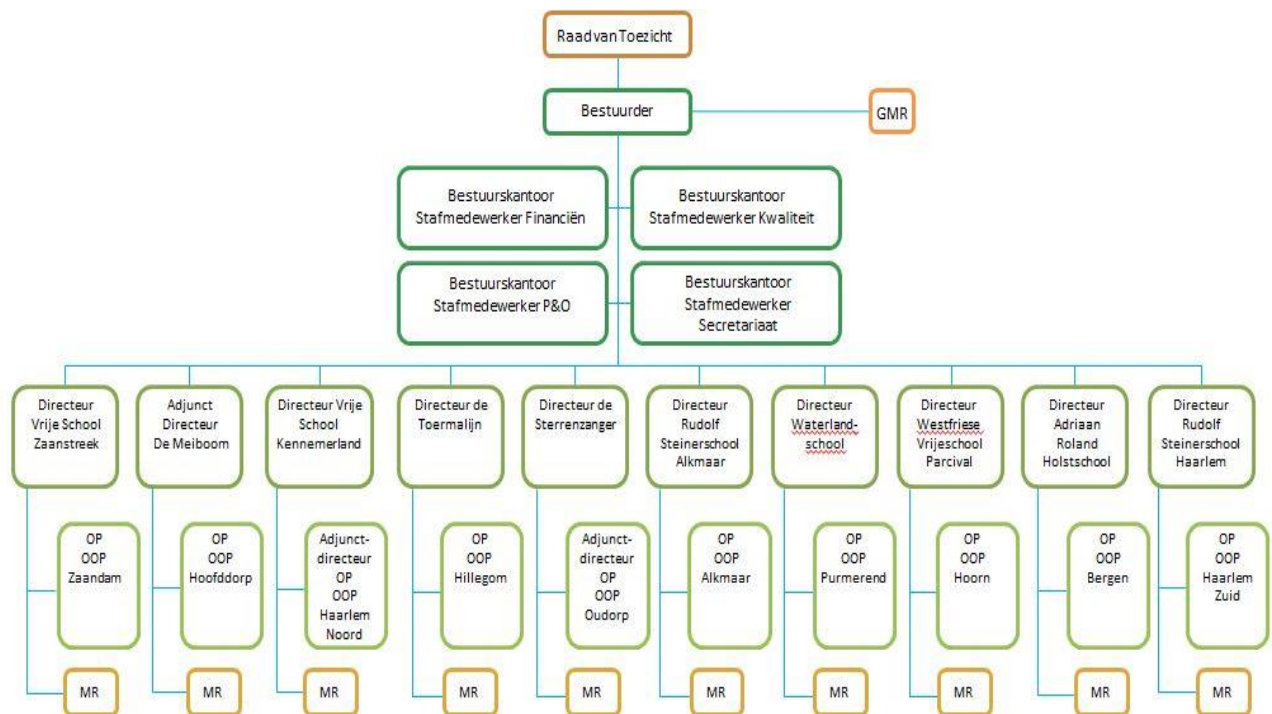
(Interne) Communicatie

Voor de interne communicatie is een intranet ontwikkeld waarop in ieder geval voor de officiële overlegorganen zoals de Raad van Toezicht en het Directeuren Overleg de vergaderstukken, besluitvorming en verslagen zijn opgeslagen. De scholen zelf zorgen voor verslaglegging van overleg op het niveau van de school, zoals onder meer de pedagogische werkgroepen. Alle scholen verzorgen door middel van de digitale nieuwsbrief periodieke communicatie met de ouders. Jaarlijks worden de schoolgidsen digitaal of in print aan de ouders aangeboden. De samenwerking met de externe partners van de scholen worden in principe door directeuren onderhouden.

Verbonden partijen

- **Vertrouwenspersoon**
Aan elke school is een vertrouwenspersoon verbonden. Deze is onafhankelijk van de school en als vrijwilliger werkzaam op basis van een samenwerkingsovereenkomst.
- **Opvang en peuterspeelzaal**
Aan elke school is een kinderopvang, buitenschoolse kinderopvang en/of peuterspeelzaal verbonden. Er vindt met regelmaat overleg plaats tussen schoolleiding en opvang.
- **Samenwerkingsverbanden**
Het bestuur is verbonden aan de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs middels bestuurlijke afspraken in opgestelde projectplannen. Het bestuur wordt in de stuurgroepen vertegenwoordigd door de betreffende directeur.
- **Lidmaatschappen**
Het bestuur is lid van de Vereniging van Vrijescholen (VVS), De Verenigde Bijzondere Scholen (VBS) en de PO-Raad.
- **Service-ondersteuning**
Het bestuur heeft kaderafspraken met vaste ondersteuners met betrekking tot financiële en personele administratie (Onderwijs Bureau Twente) en arbo-dienstverlening (Arboned). Daarnaast maakt het bestuur gebruik van externe ondersteuners.

Organogram Stichting Vrijescholen Ithaka

Bestuurlijke ontwikkelingen

Sinds november 2015 is de bestuurder ziek. Met ingang van 1 februari 2016 is er een interim bestuurder aangesteld, dhr. R. van der Meijden.

College van Bestuur (uitvoerend bestuurder)

1 januari 2015 – 31 december 2015

Mw. J. Lemmers

De Raad van Toezicht (toezichthouders)

Voorzitter Dhr. D. Lodewijk
 Mw. A. Gottenbos
 Mw. C. Portegies
 Dhr. N. de Schrijver
 Dhr. H. Wokke tot 30 juni 2015
 Dhr. M. Fortuin, vanaf 1 oktober 2015

Inspectie van Onderwijs

De inspectie is op bezoek geweest bij de Rudolf Steinerschool in Alkmaar. De school heeft het basisarrangement ontvangen. Er is 1 school met een waarschuwing (Parcivalschool in Hoorn), hierover is nauw contact met de inspectie en de schooldirecteur. Alle scholen werken met een gemeenschappelijk leerlingvolgsysteem, te weten Parnassys. De scholen hebben allemaal een toetskalender en nemen twee keer per jaar niet methode gebonden toetsen af. Er is een aantal

meldingen geweest van klachten, hierover is steeds goed contact geweest met de vertrouwensinspecteur.

Prestatiebox

Er zijn rijksmiddelen beschikbaar gesteld onder de noemer van de prestatiebox. Er is besloten deze middelen in te zetten ten behoeve van een aantal specifieke prioriteiten:

Opbrengstgericht werken, we hebben de volgende middelen ingezet

- Schoolplan: we hebben met de hele stichting besloten om met een zelfde kwaliteitssysteem te gaan werken. Hiertoe hebben we allen scholing gehad op het gebied van wmkpo en is er begeleiding bij het maken van het schoolplan. Alle schoolplannen voor de jaren 2015-2019 zijn door de scholen gemaakt.
- Opbrengsten: om goed te kunnen werken met ons leerlingvolgsysteem is er regelmatig Parnassys scholing ingericht voor leraren, intern begeleiders en administrateurs. Dit ook stichtingsbreed.
- Hoogbegaafdheid: met de intern begeleiders hebben we ons verdiept in hoogbegaafdheid en zijn er twee studieochtenden georganiseerd over signalering en begeleiding. We werken aan verdere afstemming en visie ontwikkeling. Bij deze bijeenkomsten waren intern begeleiders van alle scholen aanwezig. Op de Ithaka academie is een cursus Hoogbegaafdheid in de klas aangeboden voor leerkrachten, 10 leerkrachten hebben hier aan deelgenomen.
- Regenboogtraining: met de intern begeleiders hebben we gewerkt aan een regenboogtraining die nu op veel scholen geïmplementeerd wordt als sociale vaardigheidstraining voor de kinderen.

Professionalisering van leraren en schoolleiders, hieraan hebben we gewerkt door o.a.:

- Tweedaagse directeuren Thema: "Zichtbaar zijn en Inspireren"
 - Voor de Tweedaagse waren de volgende doelen geformuleerd:

Hoe inspireer je je team tot ontwikkeling/vernieuwing van het onderwijs vanuit jouw leiderschap kwaliteit en hoe ga je de doelen van het strategisch plan vormgeven binnen jouw school, met jouw en elkaars ODC profiel?
- Studiedag Ithaka – thema: Vitaliteit van de leerkracht, met diverse workshops.

Versterking en samenhang binnen en kwaliteit van cultuureducatie,

hieraan hebben we gewerkt door:

- Bijeenkomsten met een afvaardiging van de cultuur coördinatoren te organiseren. Er is besloten om de subsidie Professionalisering cultuur educatie aan te vragen voor 5 scholen. Met de toekenning van de subsidie (bekend in mei/juni 2016) pakken we het cultuuronderwijs, -beleid en -deskundigheid integraal aan op bestuurs-, directie-, en leerkrachtniveau. Hiermee geven we cultuuronderwijs een structurele plaats in het curriculum van de kinderen.

A4 Schoolbeleid

Conform de jaarplannen zijn er op alle scholen verbeter- en vernieuwingstrajecten ingezet: rekenen of taal, sociale vaardigheden, meer begaafden.

Leerlingaantallen en opbrengsten

Het leerlingenaantal van de stichting blijft stijgen. Op 1 oktober 2012 volgden 1882 leerlingen onderwijs, op 1 oktober 2013 waren dit 1986 leerlingen. Op 1 oktober 2014 is het aantal leerlingen gestegen naar 2032 leerlingen en op 1 oktober 2015 waren er 2138 leerlingen. De verwachting is dat dit aantal de komende jaren nog verder zal toenemen. De prognose voor 1 oktober 2016 is 2228 leerlingen. Om de groei goed te kunnen monitoren wordt er sinds november 2014 door alle scholen met hetzelfde format gewerkt, waarin alle aanmeldingen verwerkt worden. Dit format zorgt voor goed inzicht in de leerlingenaantallen van vijf opeenvolgende schooljaren, zodat er tijdig gestuurd kan worden.

De eindresultaten van de scholen worden op verschillende manieren gemeten: Cito Leerlingvolgsysteem of Drempeonderzoek (678 Kapinga). Om een vergelijkbaar resultaat te krijgen zijn de scores omgerekend (erkende methodiek van de inspectie en COTAN) naar groepsgemiddelde Cito eindscore gecorrigeerd voor niveau en gewichten. In schooljaar 2015-2016 wordt een eindtoets verplicht en vervalt de mogelijkheid om je eindopbrengsten aan te tonen met de twee bovengenoemde instrumenten. De voorbereidingen voor een verantwoorde keuze zijn genomen, alle Ithaka scholen nemen de IEP toets af in 2016. De eindopbrengsten op de Parcivalschool waren voor de tweede keer op rij onvoldoende en daardoor kreeg de school in oktober 2014 een waarschuwing.

Zorgbeleid

Het zorgbeleid is vooral gericht op het zicht krijgen en houden op de onderwijsbehoefte van de leerlingen. Zowel de leerlingen die extra zorg en aandacht nodig hebben als de leerlingen die bovengemiddeld presteren. Alle scholen hebben een zorgplan, een dyslexieprotocol en een toets kalender. Om goed zicht te krijgen op de opbrengsten is er één leerlingvolgsysteem aangeschaft en zijn de werknemers en directeurs hierin geschoold. Tevens hebben de scholen zich door middel van diverse scholingen voorbereid op Passend onderwijs. Veelal betreft dit ook een intensieve samenwerking met de samenwerkingsverbanden. Binnen Ithaka wordt er samengewerkt met zes verschillende samenwerkingsverbanden. In 2015 kwamen regelmatig knelpunten naar boven, vooral de zorgplicht en het faciliteren van de consequenties in de scholen vraagt om goede afstemmen intern en met de samenwerkingsverbanden.

Kwaliteitsbeleid

Het kwaliteitsbeleid op de scholen behoeft constante aandacht. WMKPO is aangeschaft, werken met kwaliteit primair onderwijs. In het schooljaar 2015-2016 wordt op elke school gestart met het schoolplan 2015-2019. Alle schoolplannen voor de hele stichting lopen nu gelijk, met een zelfde werkwijze en verschillende speerpunten ter ontwikkeling en borging. Voor de leerlingen is er een enquête gemaakt die meer aansluit bij de kinderen van de vrijeschool.

Opbrengsten: om goed te kunnen werken met ons leerlingvolgsysteem is er regelmatig parnassys scholing ingericht voor leraren, intern begeleiders en administrateurs.

Hoogbegaafdheid: met de intern begeleiders hebben we ons verdiept in hoogbegaafdheid en zijn er twee studieochtenden georganiseerd over signalering en begeleiding. We werken aan verdere afstemming en visie ontwikkeling.

Kunsthinnig onderwijs

de afgelopen twee jaar hebben in het teken gestaan van kunsthinnig onderwijs en de leraren hebben scholing ontvangen op dit gebied. Daarnaast zijn er twee studiedagen georganiseerd over dit thema en hebben we een antroposofisch arts uitgenodigd om de leerkrachten te inspireren. Dit waren inspirerende studiedagen.

Regenboogtraining: met de intern begeleiders hebben we gewerkt aan een regenboogtraining die nu op veel scholen geïmplementeerd wordt als sociale vaardigheidstraining voor de kinderen.

Personeelsbeleid

Het werven en begeleiden van nieuwe directeuren en leerkrachten is het afgelopen jaar een belangrijk aandachtspunt geweest. De scholen Purmerend, Hillegom en Hoofddorp zijn het afgelopen jaar gestart met een nieuwe (adjunct) directeur. Daarnaast zijn er met name op de scholen in Haarlem en Zaandam verschillende nieuwe leerkrachten aangenomen. Naast de groei van de scholen, speelt ook de uitstroom van personeel i.v.m. pensioen. Met de uitstroom van de oudere leerkrachten en directie verdwijnt ook kennis en ervaring uit de organisatie, waardoor scholing, coaching, intervisie en begeleiding extra belangrijk wordt. Het afgelopen jaar is hier beleid op vastgesteld dat de komende jaren verder geïmplementeerd zal worden. Er zal niet alleen extra geld voor scholing en coaching gereserveerd moeten worden, maar ook ruimte in tijd.

Op het gebied van directie blijkt het lastig om geschikte kandidaten te vinden. De respons op de uitgezette vacatures was kwalitatief mager en de gemiddelde leeftijd van de respondenten was hoog. Veel sollicitaties waren kandidaten van boven de 60 jaar. Dit vraagt om actief beleid ten aanzien van het opleiden en aantrekken van directeuren, die niet alleen de scholen kunnen leiden, maar ook kunnen bijdragen aan de verdere opbouw van Ithaka. De eerste oriënterende gesprekken over aantrekken, opleiden, competentie ontwikkeling en loopbaanbeleid hebben binnen diverse geledingen plaatsgevonden.

Voor de kleinere scholen, buiten de steden, is het aantrekken van kwalitatief sterk personeel een uitdaging. Een vraagstuk dat dit jaar helder is geworden en waar de komende jaren actiever op gestuurd zal worden middels strategisch personeelsbeleid. De kleine scholen kunnen zich krachtiger profileren, vanuit hun specifieke kwaliteit en daarmee enthousiaste medewerkers naar zich toe trekken. Daarnaast zien we kans in het bewuster matchen van stagiaires. Verkennende gesprekken met de directeuren en ook de Hogeschool Leiden hebben plaatsgevonden.

Het afgelopen jaar is het Odin Development Compass ingezet, als tool voor de eigen leiderschapsontwikkeling van staf en de directeuren. Dit instrument is tevens ingezet om de kracht en de kwetsbaarheid van de groep als geheel in kaart te brengen om zo gericht te kunnen sturen op de teamontwikkeling. De wens is ontstaan om de ODC breder binnen Ithaka in te gaan zetten. Het komende jaar zullen een paar directeuren en de stafmedewerker P&O verder geschoold worden in de achtergronden en mogelijkheden van de ODC, om vandaaruit strategische stappen te bepalen.

Met de Hogeschool Leiden is een samenwerking tot stand gekomen om aanbod van praktijk en opleiden beter op elkaar aan te laten sluiten. Ook de komende jaren zal deze samenwerking worden voortgezet. Thema's zijn: ruimte geven aan onderzoek en de inbreng van stagiaires, de actieve lerende houding van zowel de leerkracht als de stagiaire, handvatten/ cursus voor stagebegeleiders ter versterking van de kwaliteit van de stage, sterk zijn in feedback en zelfreflectie.

Het netto gemiddeld verzuim is gedaald naar 6,4%. De meldingsfrequentie is 0,8%. Het verzuim betreft vooral het middellang en lang verzuim. Het streven is dat vanaf 1 januari 2018 het netto verzuim onder de 5% zal zijn en de meldingsfrequentie minder dan 1 blijft. Dit vraagt om het voortzetten van het huidige beleid, tijdige en actieve gespreksvoering bij verminderde belastbaarheid en het bewuster omgaan met taakbeleid en loopbaanontwikkeling.

De 40-urige werkweek is conform cao po ingevoerd en ook het taakbeleid is opnieuw aan de orde geweest. Alle medewerkers werken 41,5 weken per jaar en hebben per jaar 2,3 weken minder verlof dan de kinderen. Hier zijn op stichtingsniveau en ook per school afspraken over gemaakt. Binnen Ithaka is gekozen om ruimte te geven aan het overlegmodel. Hierbij vervalt de maximale lessentaak. Voor eenzelfde aanstelling kan de ene leerkracht meer lesgeven en de andere leerkracht meer taken doen. Hoorn is tot nu toe de enige school die het overlegmodel hanteert. De andere scholen hanteren het basismodel met de maximale lessentaak van 930 uur op jaarbasis. Afgesproken is dat ieder medewerker bij aanvang van het schooljaar een overzicht heeft van zijn of haar uren en taken.

Medezeggenschap

Aan elke school is een Medezeggenschapsraad verbonden. De Stichting Vrijescholen Ithaka kent ook een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. Elke raad maakt zijn eigen jaarverslag dat via de schoolleiding en op de website van de scholen in te zien is. Hierin verantwoorden zij hun werkzaamheden en geven verslag van de aandachtspunten per school.

Beleid op beheersing van uitkeringen na ontslag

De school werkt proactief aan de deskundigheidbevordering en goed personeelsbeleid zodat ontslag daar waar enigszins mogelijk, wordt voorkomen. Echter is dit nooit geheel uit te sluiten.

Stichting Vrijescholen Ithaka sluit aan bij het beleid van het Participatiefonds. Medewerkers krijgen afhankelijk van de situatie actief begeleiding aangeboden bij het vinden van een andere baan. Dit varieert van een sollicitatietraining tot een volledig outplacementtraject. Waar nodig wordt hiervoor de expertise van een externe partij ingeschakeld.

A5 Financieel Beleid

Analyse financiële situatie

In deze paragraaf wordt de Balans en de staat van Baten en Lasten gepresenteerd.

Balans

Activa	2015	2014
Materiele vaste activa	845.723	659.377
Financiële vaste activa	5.546	6.403
Vorderingen	665.632	790.878
Liquide middelen	1.754.532	1.424.276
Totaal activa	3.271.433	2.880.934
Passiva	2015	2014
Eigen vermogen	1.627.429	1.510.091
Voorzieningen	602.134	489.050
Kortlopende schulden	1.041.870	881.793
Totaal passiva	3.271.433	2.880.934

Activa

De materiele vaste activa zijn met € 186.346 toegenomen ten opzichte van 2014 door investeringen in inventaris, ict en leermiddelen. De liquide middelen zijn toegenomen.

Passiva

Het vermogen is gestegen met € 117.338 door het positieve resultaat in 2015. De voorzieningen zijn toegenomen doordat er nog achterstallige gelden zijn ontvangen van de Gemeente Bergen en de Gemeente Oudorp voor dakrenovatie van de scholen in Bergen en Oudorp. De kortlopende Schulden zijn toegenomen. Het behaalde resultaat van 2015 zal worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
<u>Baten</u>			
Rijksbijdragen OCW	10.133.928	9.411.073	9.323.056
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	83.239	42.090	67.718
Overige baten	579.842	565.200	827.369
Totaal Baten	10.797.009	10.018.363	10.218.143
<u>Lasten</u>			
Personeelslasten	8.914.926	8.259.099	8.495.912
Afschrijvingen	90.003	96.663	71.327
Huisvestingslasten	825.906	812.540	693.756
Overige lasten	852.244	775.340	869.982
Totaal Lasten	10.683.079	9.943.642	10.130.977
Saldo baten en lasten	113.930	74.721	87.166
<u>Financiële baten en lasten</u>			
Financiële baten	7.415	300	11.045
Financiële lasten	4.007	750	5.131
Saldo financiële baten en las- ten	3.408	450-	5.914
Totaal resultaat	117.338	74.271	93.080

Analyse Realisatie 2015 ten opzichte van begroting 2015

In 2015 was een positief resultaat begroot van € 74.272. Uiteindelijk is 2015 afgesloten met een positief resultaat van € 117.338. Een verschil van € 43.066 ten opzichte van de begroting. De belangrijkste oorzaken van het verschil zijn:

De inkomsten van het ministerie zijn onder andere gestegen door extra groeigelden die zijn ontvangen (€ 265.687). Daarnaast is er € 296.973 meer geld van het ministerie ontvangen, o.a. extra bekostiging en prijscompensatie. Verder zijn er meer gelden (€ 160.196) ontvangen van de samenwerkingsverbanden. Deze waren behoudend begroot omdat er nog veel onduidelijkheden waren over de juiste bedragen tijdens het opstellen van de begroting 2015.	€ 722.854
Overige rijksbijdragen en subsidies zijn toegenomen doordat er zogenaamde eerste inrichtingsgelden zijn ontvangen door de groei van het aantal leerlingen. Daarnaast zijn er subsidies ontvangen voor herinrichting schoolpleinen	€ 41.149
De overige baten zijn toegenomen door een stijging van de verhuuropbrengsten en door opbrengsten van diverse markten op de scholen.	€ 14.642
De personele lasten zijn gestegen door uitbreiding van klassen en gestegen loonkosten. Dit wordt gecompenseerd door de extra ontvangen groeibekostiging en extra middelen die door het ministerie beschikbaar zijn gesteld. Daarnaast zijn de diensten derden hoger dan begroot doordat er voor invallers gebruik wordt gemaakt van uitzendbureaus. Deze kosten zijn hoger dan de uitkering van het vervangingsfonds. Om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen is er extra geld uitgegeven aan scholing, dit heeft geresulteerd in 10 scholen met basisarrangement van de inspectie.	€ 655.827
De afschrijvingen zijn lager dan begroot doordat er minder meubilair is gekocht dan begroot. Dit komt onder andere door de start van een bewegende klas.	€ 6.660
De huisvestingslasten zijn hoger dan begroot door hogere schoonmaakkosten en dagelijks onderhoud. In 2015 is er op enkele scholen gekozen voor betere beveiliging van het gebouw door middel van camera beveiliging. De kosten voor energie en water zijn afgenomen.	€ 13.366
De overige lasten zijn hoger dan begroot door onder andere hogere beheerslasten (€ 57.899). Dit heeft te maken met de inschakeling van een extern bureau om een nieuw lid voor de Raad van Toezicht te vinden. Daarnaast is er externe ondersteuning ingeroepen voor huisvesting en zijn er extra juridische kosten geweest i.v.m. vertrek personeel. Het verbruiksmateriaal onderwijs is hoger dan begroot, evenals de kopieerkosten. Dit komt met name door de groei van het aantal leerlingen.	€ 76.904

Continuïteitsparagraaf

KENGETAL (stand 31/12)	2016	2017	2018	2019
Personele bezetting in FTE	140,84	146,81	149,27	152,24
- Management / Directie	10,83	11,33	11,33	11,33
- Onderwijzend personeel	108,86	113,44	115,38	117,67
- Overige medewerkers	21,15	22,04	22,42	22,86
Leerlingenaantallen per 1-10	2295	2345	2434	2512
				* prognose

*Inclusief 6 fte personeel op vervang aanstelling

Toelichting op de kengetallen: De volgende belangrijke ontwikkelingen worden verwacht:

- In 2015 hebben we gezien dat de scholen mede door de groei van het aantal leerlingen dichterbij de doelstelling komen met de fte's.
- Door de enorme toeloop van (met name) jonge leerlingen zullen er de komende jaren 12 fte bijkomen op de Ithaka scholen. In 2016 starten er tien extra klassen, te weten twee eerste klassen en acht kleuterklassen. Ook de jaren daarna blijft de groei zich voortzetten, waardoor er nog zeven extra klassen bijkomen tot 2019. Dit wordt jaarlijks bekeken aan de hand van een speciaal voor Ithaka ontwikkelde aanmeldingsheet. Hiermee kunnen we de groei van de kleuters en de eerste klas leerlingen vroegtijdig volgen gedurende meerdere schooljaren. Deze gegevens zijn opgenomen in bovenstaande kengetallen. Een deel van de groei wordt opgevangen binnen het huidige personeelsbestand, hiervoor is geen uitbreiding van fte noodzakelijk.
- In Haarlem starten in augustus 2016 de eerste twee klassen van de vijfde vrijeschool. Evengoed heeft de school veertig leerlingen moeten teleurstellen omdat er geen plek voor hun is op één van de drie scholen in Haarlem Noord.
- Tussen 2016 en 2020 gaan er 14 mensen met (vervroegd) pensioen.
- De scholen in Purmerend en Oudorp die allebei nu nog combinatieklassen hebben zullen naar verwachting uitgroeien naar enkelstromige scholen.

Balans

Activa	2015	2016	2017	2018
<i>Vaste activa</i>				
1.2 Materiële vaste activa	845.723	984.711	966.503	894.280
1.3 Financiële vaste activa	5.546	0	0	0
Totaal vaste activa	851.269	984.711	966.503	894.280
<i>Vlottende activa</i>				
1.5 Vorderingen	665.632	670.632	680.632	695.632
1.7 Liquide middelen	1.754.532	1.716.533	2.076.372	2.572.136
Totaal vlottende activa	2.420.164	2.387.165	2.757.004	3.267.768
Totaal activa	3.271.433	3.371.876	3.723.507	4.162.048

Passiva	2015	2016	2017	2018
<i>Eigen vermogen</i>				
Algemene reserve	1.627.429	1.693.854	1.931.145	2.248.881
Totaal Eigen vermogen	1.627.429	1.693.854	1.931.145	2.248.881
<i>Voorzieningen</i>				
Voorziening Groot Onderhoud	504.822	502.740	610.080	703.748
Personeelsvoorzieningen	97.312	99.812	102.812	106.312
Totaal voorzieningen	602.134	602.552	712.892	810.060
<i>Kortlopende schulden</i>				
Crediteuren	114.299	115.299	120.299	123.614
Belastingen en premies sociale verzekeringen	421.322	426.322	436.322	451.322
Schulden ter zake pensioenen	90.459	92.959	95.459	98.459
Overige kortlopende schulden	9.700	34.700	36.200	37.336
Overlopende passiva	406.090	406.190	391.190	392.376
Totaal kortlopende schulden	1.041.870	1.075.470	1.079.470	1.103.107
Totaal passiva	3.271.433	3.371.876	3.723.507	4.162.048

Toelichting

De volgende belangrijke ontwikkelingen worden verwacht:

De financieringsstructuur

Stichting Vrijescholen Ithaka kent de volgende financieringsbronnen:

- Inkomsten van de overheid. Door groei van het aantal leerlingen zullen de inkomsten de komende jaren toenemen. Hier staat tegenover dat ook de uitgaven deels zullen toenemen. Om de groei te kunnen bemensen zullen er meer personeelsleden aangenomen worden. In totaal gaat het hierbij om 12 fte in de komende vier jaar.
- Inkomsten samenwerkingsverbanden. Door de invoering van passend onderwijs krijgen scholen extra middelen ter beschikking voor de zorg van de leerlingen. De inkomsten verschillen per samenwerkingsverband. Binnen stichting Vrijescholen Ithaka hebben we te maken met zeven verschillende Samenwerkingsverbanden, te weten: SWV PO Noord- Kennemerland (Alkmaar, Oudorp en Bergen), SWV Waterland (Purmerend) SWV PO Duin- en Bollenstreek (Hillegom), SWV De Westfriese Knoop (Hoorn), SWV Primair Onderwijs Zaanstreek (Zaandam), Passend Onderwijs Haarlemmermeer (Hoofddorp) en Passend Onderwijs Zuid Kennemerland (Haarlem Noord en Haarlem Zuid).
- Ouderbijdragen. Ondanks de groei van het aantal leerlingen is de verwachting dat de ouderbijdragen de komende jaren stabiel zullen blijven.

Het huisvestingsbeleid (eigendom, huur, doordecentralisatie, voorgenomen bouwprojecten, financiering)

- Van de 11 schoolgebouwen die door Stichting Vrijescholen Ithaka in gebruik zijn, zijn er twee gebouwen die geen juridisch eigendom zijn. Dit betreft de scholen in Hoofddorp en de dependance Vrije School Kleverpark in Haarlem. Voor deze gebouwen wordt een gebruikersvergoeding betaald aan de desbetreffende gemeente. Naar verwachting zal de Vrije School Kleverpark in 2016 juridisch eigendom worden van de stichting.
- Stichting Vrijescholen Ithaka wil op meer locaties zogenaamde brede scholen oprichten. Dit zal invloed hebben op de verhuur aan BSO en/of peuterspeelzalen. Hiervoor wordt een huurvergoeding gevraagd, conform het beleid van de desbetreffende gemeente. Hier zullen geen

extra kosten aan verbonden zijn. Veel scholen verhuren ruimte aan BSO en/of peuterspeelzalen.

- De ambitie van de Stichting Vrijescholen Ithaka is om gezonde, veilige en energiezuinige scholen in haar bestand te hebben die er goed verzorgd uitzien. In 2014 is er voor alle scholen een Meerjaren Onderhouds Plan (MOP) opgesteld, waarmee gewerkt wordt. Doel van deze plannen is het structureel aanpakken van het onderhoud, inzicht hebben in het noodzakelijke onderhoud en de kosten daarvan. Op basis van het overall plan onderhoud aan scholen zijn prioriteiten bepaald als het gaat om groot onderhoud aan scholen en wordt een inventarisatie uitgevoerd van onderhoudscontracten en de veiligheid van installaties. De werkzaamheden tot en met 2015 zijn uitgevoerd zoals gepland.
- Per 1 januari 2015 zijn de onderhoudsgelden voor scholen door de rijksoverheid direct aan de scholen ter beschikking gesteld. De Stichting Vrijescholen Ithaka voegt deze gelden toe aan de in de loop der jaren per school gedoteerde onderhoudsvoorziening. Er wordt kritisch gekeken naar scholen waar het gespaarde budget nog niet voldoende is om groot onderhoud te kunnen uitvoeren. Is er sprake van grote urgentie bij het onderhoud, dan kan bovenschools tijdelijk worden bijgesprongen. Uiteindelijk is het de bedoeling dat alle scholen voldoende reserves hebben om hun eigen onderhoud te kunnen bekostigen. Daar waar in verband met de planning van de uitvoering van projecten overleg met gemeenten nodig was, heeft dit plaatsgevonden.
- Ter ondersteuning van de portefeuillehouder Huisvesting is bureau BOA, Huisvesting voor onderwijs en welzijn, ingeschakeld. De specialisten van BOA adviseren ook bij het maken van projectbegrotingen, offertes en nacalculaties. Zij begeleiden de bouw ter plekke en zoeken contractanten voor onderhoud van installaties en dergelijke. Doordat de scholen van Stichting Vrijescholen Ithaka deels nieuwer zijn dan de grens die voor 'oude' scholen wordt gehanteerd, is er geen extra geld beschikbaar gekomen voor het onderhoud aan oude schoolgebouwen (van vóór 1974). Inmiddels is er voldoende inzicht in de beschikbare middelen om de komende jaren qua huisvesting met vertrouwen tegemoet te zien. In 2015 zijn de eerste daadwerkelijke projecten tot uitvoering gekomen: Dak vernieuwing in Alkmaar Oudorp (De Sterrenzanger). Voor de jaren 2016-2018 is in samenspraak met BOA het meerjarenonderhoudsplan verder onder de loep genomen en zal er bij vijf scholen onderhoudswerkzaamheden verricht worden. Dit betreft de scholen in Purmerend, Zaandam, Bergen, Alkmaar en Hoorn. Ieder jaar wordt het plan voor drie jaar bijgesteld, waarbij de MOP het uitgangspunt is.
- De Rudolf Steinerschool in Haarlem gaat uitbreiden door groei van het aantal leerlingen. De gemeente Haarlem heeft hiervoor lokalen beschikbaar gesteld. In 2016 wordt gestart met de verbouwing/nieuwbouw van de Msg. Huijbrechtschool in Haarlem. Dit wordt het toekomstige onderkomen van de dependance van de Rudolf Steinerschool (basisonderwijs) en het Rudolf Steiner College (voortgezet onderwijs). Daarvoor moet de school gedurende twee jaar naar een tijdelijk onderkomen verderop in de wijk. De kosten voor de nieuwbouw komen ten laste van de Gemeente Haarlem.

Mutaties van reserves, fondsen en voorzieningen

- In 2015 is gebleken dat er minder geld voor onderhoud nodig was dan voorzien. Dit komt mede doordat er nog gelden zijn ontvangen van de Gemeente Alkmaar (Oudorp) voor dakrenovatie van de school in Oudorp (48.000 euro) en van de Gemeente Bergen voor meerkosten dakrenovatie (40.000 euro).
- Dakrenovatie aan de school in Zaandam is (tijdelijk) uitgesteld omdat de school is opgenomen in de plannen van Dutch Green Building. Zij ontwikkelen een concept voor het realiseren van een 'Waardevolle School'. Dit is een duurzame school met een gezond binnenklimaat. Vrije School Zaanstreek is hiervoor het eerste pilotproject. In dit project wordt samen gewerkt door verschillende partners, zoals gemeente Zaanstad, Stichting Vrijescholen Ithaka, BOA en de Dutch Green Building Council. Onder de titel 'De Waardevolle School' wordt samengewerkt

aan de ontwikkeling van een nieuw verduurzamingsconcept waarmee primair onderwijsgebouwen kosteneffectief kunnen worden verbeterd en verduurzaamd. Daarnaast moeten de gebouwen goed kunnen worden geëxploiteerd en aansluiten bij de behoefte van de leerlingen, leraren en schoolbesturen. Het concept van de waardevolle school omvat ook dat de school een functie heeft in de omgeving, en 'waardevol' is voor omwonenden. De Gemeente Zaan-dam heeft 100.000 euro toegezegd voor dak vernieuwing. De totale kosten zullen hoger zijn.

- Fondsen – subsidies. Middels fondsen en subsidies wordt geprobeerd om extra middelen te ontvangen voor schoolplein, speciale projecten zoals muziek in de school, etc. Als deze mid-delen niet voorhanden zijn, kan een project geen doorgang vinden. Eind 2015 heeft de Parci-val school in Hoorn een muzieksubsidie van 20.000 euro ontvangen. Daarnaast zijn verschil-lende scholen bezig met het ontwikkelen van een groen schoolplein. Ook hiervoor wordt ge-zocht naar diverse subsidies en fondsen die dit mede mogelijk maken.

Staat / Raming van baten en Lasten

Baten	2015	2016	2017	2018
Rijksbijdrage	10.133.928	10.416.358	10.881.117	11.249.933
Overige overheidsbijdragen en subsidies	83.239	41.500	34.500	34.500
Overige baten	579.842	625.963	618.380	572.213
Totaal Baten	10.797.009	11.083.821	11.533.997	11.856.646
Lasten	2015	2016	2017	2018
Personeelslasten	8.914.926	9.133.059	9.388.854	9.624.515
Afschrijvingen	90.003	116.012	124.808	122.723
Huisvestingslasten	825.906	854.175	861.192	877.944
Overige lasten	852.244	919.200	926.904	918.780
Totaal lasten	10.683.079	11.022.446	11.301.758	11.543.962
Saldo Baten en Lasten	113.930	61.375	232.239	312.684
Saldo financiële bedrijfsvoering	3.408	5.050	5.052	5.052
Totaal resultaat	117.338	66.425	237.291	317.736

Toelichting baten en lasten in totaal resultaat

BATEN

- De rijksbaten zullen de komende jaren toenemen door de groei van het aantal leerlingen. Hierdoor zullen ook de baten van de samenwerkingsverbanden toenemen.
- Overige overheidsbijdragen en subsidies nemen af omdat er wel geprobeerd zal worden om subsidies binnen te krijgen, maar het is onduidelijk of dit werkelijk zal lukken.

LASTEN

- Personeelslasten nemen toe door de groei van het aantal leerlingen, hierdoor moet meer per-soneel aangenomen worden.
- De afschrijvingen nemen toe omdat er is gekozen om extra te investeren in leermiddelen, meubilair en ict. Dit om de onderwijskwaliteit verder te verbeteren.
- De huisvestingslasten nemen toe doordat alle scholen vanaf 2015 dotaties hebben opgeno-men voor onderhoud.
- De overige lasten nemen toe door de groei van het aantal leerlingen. Waar mogelijk wordt col-lectief ingekocht, denk hierbij aan huisvuil ophalen, kopieercontracten, energiekosten, abon-nementen, waardoor er besparingen mogelijk zijn.

- Door de groei van het aantal leerlingen zullen er de komende jaren extra klassen bijkomen op de Ithaka scholen. Dit heeft gevolgen voor de personele bezetting. Een deel van deze groei is opgenomen in de meerjarenbegroting. Mede door de grote groei van het aantal leerlingen komt Ithaka nu al drie jaar achtereenvolgens in aanmerking voor groeibekostiging. Deze gelden zorgen ervoor dat voorfinanciering van nieuwe klassen en personeel mogelijk is.

Treasuryverslag

De algehele doelstelling voor het treasurystatuut bij Stichting Ithaka is dat deze de financiële continuïteit van de organisatie waarborgt. Treasury heeft bij Stichting Ithaka primair als doel het beheren van financiële risico's en secundair het reduceren van financieringskosten.

Als gevolg hiervan is het financieren en beleggen ondergeschikt en dienend aan deze primaire doelstelling.

We onderscheiden de volgende doelstellingen en voorwaarden :

- Liquiditeit op korte en lange termijn; vanaf 2014 is er een andere begrotingssystematiek opgesteld, met betere overzichten per maand.
- Lage financieringskosten;
- Liquideerbare en risicomijdende beleggingen; niet lenen met vreemd geld.
- Kosteneffectief betalingsverkeer; financiële kosten worden laag gehouden.
- Inzet rente-instrumenten; door het administratiekantoor wordt het saldo rekeningcourant automatisch door geboekt naar renterekening.

In 2015 waren er nog drie effectenrekeningen. Deze rekeningen waren afgesloten voordat Ithaka opgericht is en zijn begin 2016 opgezegd. Het saldo is overgemaakt naar Ithaka.

Risicomanagement

Stichting Vrijescholen Ithaka heeft een Risico Analyse laten uitvoeren door een externe organisatie, Leeuwendaal. Uit deze analyse zijn de risico's naar voren gekomen waar we alert op moeten zijn. Onder risico's verstaan we onvoorspelbare risico's. Dit zijn risico's met financiële gevolgen die wat betreft frequentie en omvang moeilijk of niet te ramen zijn. Dit kunnen zijn: plotselinge fluctuaties in leerlingenaantallen, veranderend overheidsbeleid, zaken zoals arbeidsconflicten, niet-verhaalbare schade bij brand of falend management en bestuur. De algemene reserve van de stichting moet toereikend zijn om dergelijke risico's op te kunnen vangen. De financiële kengetallen weerstandsvermogen en bufferliquiditeit geven aan of de algemene reserve hoog genoeg is. De voorspelbare risico's zoals afwijkingen van de bekostigingsuitgangspunten, leerlingenaantallen en voorspelbare lasten zoals bapo worden zo goed mogelijk begroot.

De risico's worden tweejaarlijks geïnventariseerd via de risicoanalyse. Bovendien bevat elk beleidsplan een risicoparagraaf en begroting waarin de risico's en beheersmaatregelen worden benoemd. Bij het uitvoeren van het beleidsplan worden de beheersmaatregelen meegenomen. Vervolgens is de voortgang van het beleid met de beheersmaatregelen te volgen via de managementrapportage en uiteindelijk in de evaluatie en verantwoording.

In de tweejaarlijkse risicoanalyse worden de risico's niet alleen geïnventariseerd maar ook gekwantificeerd. Dit leidt tot een risicoprofiel van Ithaka uitgedrukt in een percentage van de totale baten. De risicoanalyse is 1 juli 2014 geactualiseerd. We gaan uit van een risicoprofiel van 8 %. Het risicoprofiel wordt nader uitgewerkt op de factoren personeel, onderhoud en leerlingenaantallen.

In control statement (verantwoordingsverklaring) rekening houdend met de beperkingen die noodzakelijkerwijs verbonden zijn aan alle interne beheersingssystemen, geven de interne beheers-

en controlesystemen van onze scholen ons een redelijke mate van zekerheid dat de kwantitatieve en kwalitatieve verslaglegging geen onjuistheden van materieel belang bevat en dat dit systeem in 2015 naar behoren heeft gewerkt. De uit de verschillende rapportages voortgekomen bevindingen, aanbevelingen en maatregelen zijn besproken in de Raad van Toezicht, met de directeuren en noodzakelijkerwijs met andere geledingen binnen de school.

Bezoldiging Raad van Toezicht en bestuurder

De bestuurder is in dienst en ontvangt conform de CAO Bestuurders PO een salaris in schaal B3. De leden van de raad van toezicht ontvangen tot 1 oktober een vergoeding conform de richtlijn van de VTOI en vanaf 1 oktober conform de WNT1.

Ouderbijdragen

De besteding van de ouderbijdragen wordt jaarlijks met de Medezeggenschapsraden besproken, de ouders stemmen in met de besteding ervan. Van de ouderbijdragen worden die dingen betaald die ons onderwijs verfraaien en het onderwijs ondersteunen. Een deel wordt besteed aan personele kosten: pianobegeleiding bij de euritmie, salariskosten voor euritmie, onderwijs ondersteuning op de scholen en lesgeven in kleinere groepen bij bijvoorbeeld handwerken en handenarbeid. Daarnaast wordt de ouderbijdrage besteed aan culturele vorming, schooluitjes en vrijeschool materialen. Het budget voor personele kosten wordt in de toekomst gelimiteerd: In 2019 zal dit maximaal 30% van de totale ouderbijdragen mogen bedragen.

De besteding van de ouderbijdrage in 2015 in euro's:

Omschrijving	
extra personeelskosten eigen rekening	299.875
verbruiksmaterialen onderwijs	98.623
schoolse activiteiten	41.363
buitenschoolse activiteiten	3.758
toneel, muziek	21.096
contributies	59.813
kosten TSO/B SO	8.988
tuinonderhoud	2.264
UITGAVEN TOTAAL	535.780

A6 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht in vogelvlucht

Inleiding

De Raad van Toezicht van Stichting Vrijescholen Ithaka bestaat uit vijf onafhankelijke leden die zonder last of ruggespraak functioneren. De Raad van Toezicht houdt integraal toezicht en houdt rekening met haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. De Raad van Toezicht heeft een controlerende functie en dient als klankbord voor de Bestuurder. Daarbij vervult zij ook de rol van werkgever voor de Bestuurder. De Raad kwam in het verslagjaar vijf keer bijeen, naast andere vormen van onderling overleg. Daarnaast heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden.

Binnen de Raad van Toezicht zijn een aantal commissies actief zoals de Financiële Auditcommissie, Kwaliteit en Identiteit en Remuneratie.

Verslagjaar 2015

In dit verslagjaar is verder gebouwd aan het vormgeven en uitbouwen van de Stichting Vrijescholen Ithaka. We zijn verheugd te kunnen constateren dat de meeste van onze scholen een flinke groei doormaken. De Raad van Toezicht is blij met het groeiend aantal ouders dat kiest voor vrijeschool onderwijs voor hun kinderen. In Haarlem is er zelfs de mogelijkheid een nieuwe school te starten. Hierover zijn gesprekken met de gemeente.

Er is dit jaar een strategische beleidsnotitie ontwikkeld door de Bestuurder welke besproken is en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. De uitwerking hiervan volgt in het komende verslagjaar.

Vanaf 2015 zijn de scholen verantwoordelijk voor het onderhoud van de scholen. In 2015 heeft daarom een onderzoek plaatsgevonden om na te gaan hoe de stand van het onderhoud was gekoppeld aan een meerjarenonderhoudsplan. Een van de directeurs heeft dit als project, samen met de controller, opgepakt.

Financieel staat de Stichting er goed voor. Er is een financieel beleidsplan ontwikkeld en een treasuryplan. Beide zijn in de Raad van Toezicht besproken en goedgekeurd.

Tegen het eind van het verslagjaar viel de Bestuurder voor langere tijd uit door ziekte. Rondom de jaarwisseling is hierop actie ondernomen wat heeft geresulteerd in de benoeming van een Interim Bestuurder per 1 februari 2016 voor 2 dagen per week tot de zomer van 2016. Deze Interim Bestuurder is Rob van der Meijden.

Binnen de Raad van Toezicht heeft een personele mutatie plaatsgevonden. Henk Wokke heeft zijn positie ter beschikking gesteld na zijn benoeming bij een andere Raad van Toezicht die een 'conflict of interest' zou kunnen betekenen. Na een benoemingsprocedure is Marcel Fortuin per 1 oktober benoemd tot Lid van de Raad van Toezicht op voordracht van de GMR. Hij is tevens voorzitter van de Auditcommissie.

De Raad van Toezicht heeft de jaarstukken 2015 goedgekeurd en de Raad heeft haar goedkeuring gegeven aan de begroting 2016 en de bijbehorende (meerjaren) begroting.

De Raad van Toezicht is lid van de Vereniging Toezichthouders in het Onderwijs. Hierdoor wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot deskundigheidsbevordering, om te netwerken en om advies in te winnen.

De Raad van Toezicht ontving tot oktober een vergoeding in lijn met de richtlijnen van de VTOI en vanaf oktober een vergoeding conform WNTI.

Ten aanzien van de werkgeversrol die de Raad van Toezicht hanteert is de CAO Bestuurders PO van toepassing.

Overzicht van de belangrijkste besluiten van de RvT in 2015

1. De Raad van Toezicht keurt de jaarrekening 2014 goed.
2. De Raad van Toezicht stemt in met de procedure aanbesteding
3. De Raad van Toezicht stemt in het inkoopbeleid
4. De Raad van Toezicht stemt in het formatieplan
5. De Raad van Toezicht keurt het Financieel Beleidsplan goed
6. De Raad van Toezicht keurt het treasury statuut en -plan goed
7. De Raad van Toezicht keurt de strategische beleidsnotitie goed
8. De Raad van Toezicht stemt in met de benoeming van Marcel Fortuin als Lid Raad van Toezicht en lid van de Financiële Auditcommissie.
9. De Raad van Toezicht keurt de begroting 2016 en de meerjarenbegroting goed.

Overzicht Leden Raad van Toezicht en haar aandachtgebieden

Naam:	Functie	Commissie
Douwe Lodewijk	Voorzitter	Remuneratie
Henk Wokke (tot 30/6)	Vicevoorzitter	Financiële Auditcommissie
Ans Gottenbos	Lid	Kwaliteit & Identiteit
Christel Portegies	Lid	Financiële Auditcommissie
Nicolaas de Schrijver	Lid	Kwaliteit & Identiteit, Remuneratie
Marcel Fortuin (vanaf 1/10)	Lid	Financiële Auditcommissie

Hoofd- en nevenfuncties Douwe Lodewijk

- Partner Claassen, Moolenbeek & Partners
- Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting Kinderopvang Alkmaar
- Vicevoorzitter Raad van Toezicht/ Voorzitter Auditcommissie Ceder Groep
- Lid Raad van Toezicht/Voorzitter Auditcommissie Almeerse Scholen Groep
- Lid Raad van Toezicht Koraal Groep
- Lid Raad van Advies Academie Artemis
- Voorzitter District Amsterdam Nederlands Centrum voor Commissarissen en Directeuren

Hoofd- en nevenfuncties Henk Wokke

- Eigenaar Henk Wokke Organisatie Advies
- Lid Raad van Toezicht GGZ Noord-Holland-Noord
- Lid Raad van Toezicht Woningcorporatie Wooncompagnie
- Voorzitter Rekenkamercommissie gemeente Medemblik en Opmeer

Hoofd- en nevenfuncties Ans Gottenbos

- Intercoach, individueel en teamcoach
- Lid Raad van Toezicht Stichting Vrijescholen Athena
- Voorzitter Leids Amateurkunst Festival 2015
- Voorzitter Stichting Leidse Koorprojecten

Hoofd- en nevenfuncties Christel Portegies

- Directeur-bestuurder Stichting Cultuurcompagnie Noord-Holland
- Lid Raad van Toezicht Esdege-Reigersdaal
- Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stedelijk Museum Alkmaar

Hoofd- en nevenfunctie Nicolaas de Schrijver

- Oprichter en eigenaar S.A.M. BV, Social Art Management
- Lid Raad van Toezicht Stichting Vrije Scholen Athena
Bestuurslid Visual Thinking Strategies Nederland

Hoofd- en nevenfuncties Marcel Fortuin

- Zelfstandig Register Accountant en deeltijddocent Accountancy
- Lid Raad van Toezicht/Voorzitter Auditcommissie Stichting NiKo
- Lid Raad van Toezicht/Voorzitter Auditcommissie Stichting SIG
- Lid Raad van Toezicht/Voorzitter Auditcommissie Stichting Present

A7 Organisatie

Inschrijving Kamer van Koophandel

De Stichting Vrijescholen Ithaka is middels een statutaire naamswijziging per 18 december 2012 ingeschreven bij de Kamer van Koophandel voor Amsterdam onder nummer 37097108. De datum van eerste inschrijving betreft 2 juli 2001.

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Vrijescholen Ithaka bestaat per 31 december 2015 uit:

Mevr. J. Lemmers

Voorzitter

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van de Stichting Vrijescholen Ithaka bestaat per 31 december 2015 uit:

Dhr. D. Lodewijk

Voorzitter

Mevr. A. Gottenbos

Lid

Mevr. C. Portegies

Lid

Dhr. N. de Schrijver

Lid

Dhr. M. Fortuin

Lid

A8 Kengetallen en grafieken

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	2013	2014	2015
Financiële kengetallen				
Liquiditeit (current ratio)	< = 1,00	2,34	2,51	2,32
Solvabiliteit 1	< 30%	48%	52%	50%
Solvabiliteit 2	< = 30%	66%	69%	68%
Rentabiliteit	3 jaar negatief	2%	1%	1%
Weerstandsvermogen	-	9%	9%	8%
Kapitalisatiefactor	> 35%	29%	28%	30%

Toelichting

Liquiditeit (current ratio): vlottende activa / kortlopende schulden

Geeft aan in welke mate de instelling aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen.

Solvabiliteit 1: eigen vermogen / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Solvabiliteit 2: (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Rentabiliteit: resultaat / totale baten

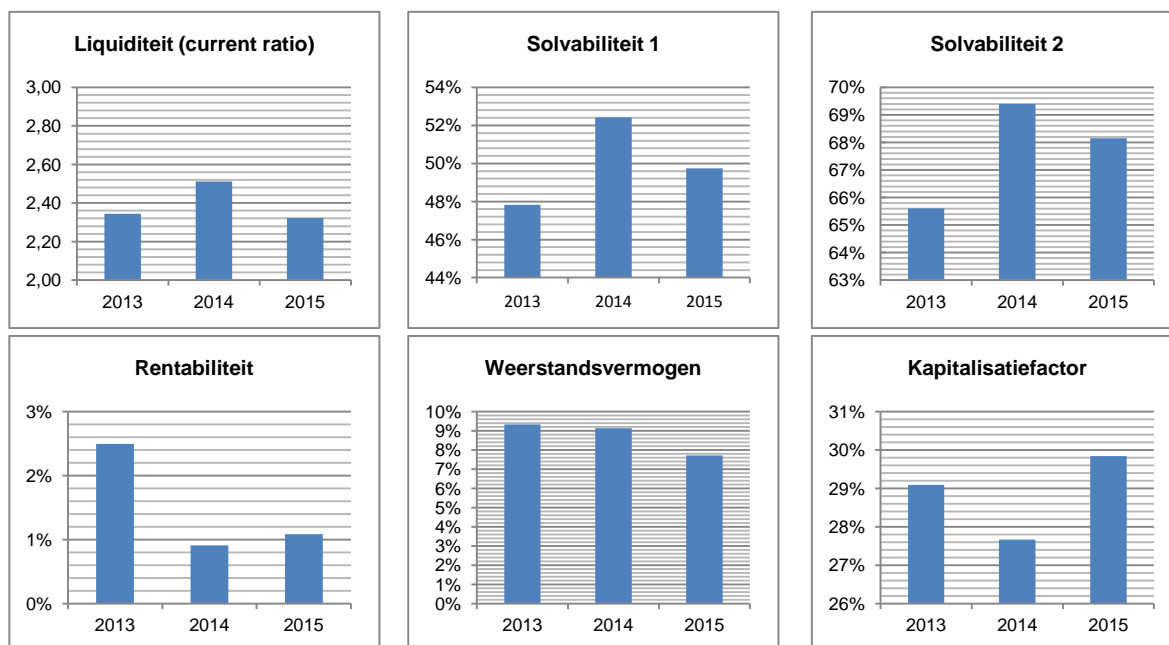
Geeft aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten.

Weerstandsvermogen: (eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / Rijksbijdrage

Is de verhouding tussen het eigen vermogen minus de materiële vaste activa en de omvang van de Rijksbijdragen.

Kapitalisatiefactor: (balanstotaal -/- gebouwen en terreinen) / totale baten

Meet het verband tussen het kapitaal dat een bestuur gebruikt voor haar activiteiten en de inkomsten.

Kengetallen en grafieken vervolg

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	2013	2014	2015
Ratio's				
Personele lasten/Rijksbijdrage	>= 95%	91%	91%	88%
Personele lasten/Totale baten	>= 90%	83%	83%	83%
Eigen vermogen/Totale baten	-	14%	15%	15%
Personele lasten/Totale lasten	-	85%	84%	83%
Salarislasten per FTE	-	€ 66.460	€ 65.914	€ 62.299
Personeelslasten per FTE	-	€ 66.919	€ 65.957	€ 64.067

Toelichting

Personele lasten/Rijksbijdrage

Geeft aan in hoeverre een instelling de gelden van het Rijk aanwendt voor personele lasten.

Personele lasten/Totale baten

Geeft aan in hoeverre een instelling de totale inkomsten aanwendt voor personele lasten.

Eigen vermogen/Totale baten

Deze ratio geeft een indicatie van het risicomanagement bij de instelling.

Personele lasten/Totale lasten

Geeft aan hoeveel de instelling uitgeeft aan personele lasten. Dit is met name trendmatig een belangrijk signaal.

Salarislasten per FTE

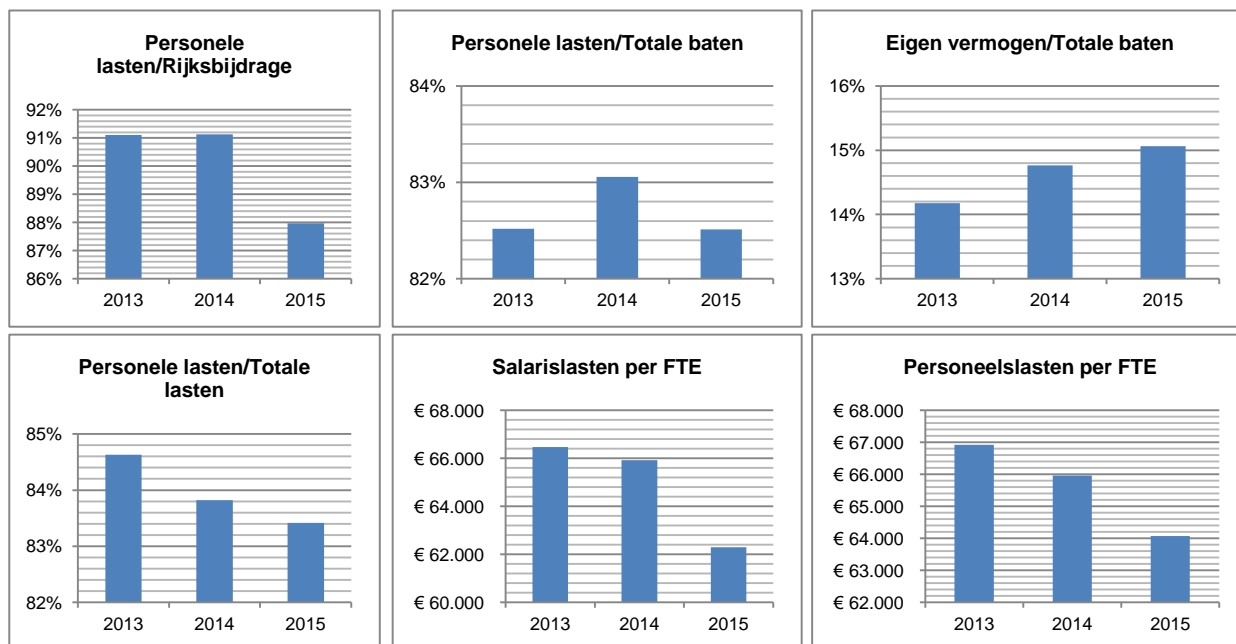
Geeft aan wat de salarislasten zijn per FTE.

Personeelslasten per FTE

Geeft aan wat de totale personele lasten per FTE zijn.

Huisvestingslasten per m2

Geeft aan wat de huisvestingslasten per m2 zijn van de totale instelling.

A9 Instellingsgegevens

Algemene gegevens

Bestuursnummer : 41296
Naam instelling : Stichting Vrijescholen Ithaka

Adres : Wouwermanstraat 49 a
Postadres : Postbus 92, 2050 AB, Overveen
Postcode : 2023 XD
Plaats : Haarlem
Telefoon : 023-5272550
E-mailadres : Finance@vsithaka.nl
Website : www.vsithaka.nl

Contactpersoon : Mevrouw C. Piepers
Telefoon : 023-5272550
E-mailadres : Finance@vsithaka.nl

BRIN-nummer

04NH : Bergense Vrije School
06QZ : Westfrieze Vrijeschool Parcival
06RD : Vrijeschool Zaanstreek
09DF : Vrijeschool Kennemerland
24RA : Waterlandschool
24RB : De Toermalijn
09NN (1) : Rudolf Steinerschool Alkmaar
09NN (2) : Vrijeschool de Sterrenzanger
09ZG (1) : Rudolf Steinerschool Haarlem
09ZG (2) : De Meiboom

Stichting Vrijescholen Ithaka

Jaarrekening 2015

B Jaarrekening 2015

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Activiteiten

Stichting Vrije Scholen Ithaka voert het bevoegd gezag over tien Vrije Scholen in het basisonderwijs, verspreid over Noord-Holland.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Vrije Scholen Ithaka en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers van 2014 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijking met de cijfers van 2015 mogelijk te maken.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Operational leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen het bedrag van de bestede uitgaven verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de investering, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. De gehanteerde activeringsgrens bedraagt € 500.

Investeringsubsidies

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

De leningen en vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. De onder de financiële vaste activa opgenomen effecten (obligaties) worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

In de toelichting wordt tevens de actuele waarde per 31 december vermeld.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waarde-verminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Effecten

De ter beurze genoteerde aandelen en obligaties behoren tot een handelsportefeuille en worden gewaardeerd op de reële waarde per balansdatum, waarbij zowel onrealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de winst-en-verliesrekening worden verantwoord.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de stichting. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is conform uitspraak PO-raad 2010 bepaald op basis van € 620 per FTE per jaareinde.

Voorziening Sparen ADV

Deze voorziening is gevormd ter dekking van (mogelijke) aanwending van de door het personeel opgebouwde spaarverlof-rechten. In de berekeningen is rekening gehouden met een verwachte opnamekans.

Onderhoudsvoorziening

Deze voorziening wordt gevormd ter dekking van groot planmatig onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van de exploitatierekening gebracht. De meerjarenonderhoudsvoorziening is gevormd op basis van eigen dotaties en verminderd met uitgaven voor groot onderhoud.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van de exploitatierekening

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

De onderwijsinstelling heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2015 en 2014 waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2014 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 104,7%. De beleidsdekkingsgraad eind 2015 is 98,7%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad niet aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en vlottende effecten, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden.

Ontvangen en betaalde interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten

B2 Balans per 31 december 2015

1	Activa	31 december 2015	31 december 2014
	Vaste Activa		
1.2	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2.1	Gebouwen en terreinen	47.116	50.866
1.2.2	Inventaris en apparatuur	663.755	545.711
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	99.852	62.800
1.2.4	Activa in uitvoering	35.000	-
	Materiële vaste activa	845.723	659.377
1.3	<u>Financiële vaste activa</u>		
1.3.3	Overige leningen u/g	-	857
1.3.6	Effecten	5.546	5.546
	Financiële vaste activa	5.546	6.403
	Totaal vaste activa	851.269	665.780
	Vlottende activa		
1.5	<u>Vorderingen</u>		
1.5.2	Ministerie van OCW	536.603	536.018
1.5.7	Overige vorderingen	58.138	83.823
1.5.8	Overlopende activa	70.891	171.037
	Vorderingen	665.632	790.878
1.7	<u>Liquide middelen</u>		
1.7.1	Kassen	736	1.229
1.7.2	Banken	1.753.796	1.423.047
	Liquide middelen	1.754.532	1.424.276
	Totaal vlottende activa	2.420.164	2.215.154
	Totaal Activa	3.271.433	2.880.934

2 Passiva		31 december 2015	31 december 2014
2.1	<i>Eigen vermogen</i>		
2.1.1	Algemene Reserve	1.627.429	1.510.091
	Eigen vermogen	1.627.429	1.510.091
2.2	<i>Voorzieningen</i>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	97.312	92.837
2.2.3	Onderhoudsvoorziening	504.822	396.213
	Voorzieningen	602.134	489.050
2.4	<i>Kortlopende schulden</i>		
2.4.2	Vooruitontvangen gelden	53.740	10.430
2.4.3	Crediteuren	114.299	93.376
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	421.322	363.765
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	90.459	102.229
2.4.9	Overige kortlopende schulden	9.700	18.049
2.4.10	Overlopende passiva	352.350	293.944
	Kortlopende schulden	1.041.870	881.793
Totaal Passiva		3.271.433	2.880.934

B3 Exploitatierkening over 2015

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
3 <u>Baten</u>			
3.1 Rijksbijdragen OCW	10.133.928	9.411.073	9.323.056
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	83.239	42.090	67.718
3.5 Overige baten	579.842	565.200	827.369
Totaal Baten	10.797.009	10.018.363	10.218.143
4 <u>Lasten</u>			
4.1 Personeelslasten	8.914.926	8.259.099	8.495.912
4.2 Afschrijvingen	90.003	96.663	71.327
4.3 Huisvestingslasten	825.906	812.540	693.756
4.4 Overige lasten	852.244	775.340	869.982
Totaal Lasten	10.683.079	9.943.642	10.130.977
Saldo baten en lasten	113.930	74.721	87.166
5 <u>Financiële baten en lasten</u>			
5.1 Financiële baten	7.415	300	11.045
5.5 Financiële lasten	4.007	750	5.131
Saldo financiële baten en lasten	3.408	450-	5.914
Totaal resultaat	117.338	74.271	93.080

B4 Kasstroomoverzicht 2015

	2015	2014
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	113.930	87.166
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	90.003	71.327
- Mutaties voorzieningen	113.084	37.315-
- Vorderingen (-/-)	125.246	171.508-
- Kortlopende schulden	160.076	128.242-
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	602.339	178.572-
- Ontvangen interest	7.415	11.045
- Betaalde interest (-/-)	4.007	5.131
	3.408	5.914
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	605.747	172.658-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investeringen materiële vaste activa (-/-)	276.348-	158.132-
Investeringen financiële vaste activa (-/-)	857	16.234
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	275.491-	141.898-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden (-/-)	-	8.853-
<u>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>	-	8.853-
<u>Mutatie liquide middelen</u>	330.256	323.409-
Beginstand liquide middelen	1.424.276	1.747.685
Mutatie liquide middelen	330.256	323.409-
Eindstand liquide middelen	<u>1.754.532</u>	<u>1.424.276</u>

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2015

1 Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Afschrijvings- jaren	Aanschaf prijs 1-1-2015	Afschrijvingen cumulatief 1-1-2015	Boekwaarde 1-1-2015	Mutaties 2015			Aanschaf Prijs 31-12-2015	Afschrijving cumulatief 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2015
					Investeringsen	Des investeringen	Afschrijvingen			
1.2.1 <u>Gebouwen en terreinen</u>										
1.2.1.2 Gebouwdelen/verbouwingen	20	565.230	514.364	50.866	-	-	3.750	565.230	518.114	47.116
1.2.1 Totaal Gebouwen en terreinen		565.230	514.364	50.866	-	-	3.750	565.230	518.114	47.116
1.2.2 <u>Inventaris en apparatuur</u>										
1.2.2.2 Schoolmeubilair	20	764.979	393.733	371.246	100.511	-	27.627	865.490	421.360	444.130
1.2.2.3 Inventaris en apparatuur	10	127.194	48.300	78.894	66.099	-	13.670	193.293	61.970	131.323
1.2.2.4 ICT	5	239.058	143.487	95.571	23.982	-	31.252	263.040	174.738	88.302
1.2.2 Totaal Inventaris en apparatuur		1.131.231	585.520	545.711	190.592	-	72.549	1.321.823	658.068	663.755
1.2.3 <u>Andere vaste bedrijfsmiddelen</u>										
1.2.3.1 Leer- hulpmiddelen	8	92.695	29.895	62.800	50.756	-	13.704	143.451	43.599	99.852
1.2.4 <u>In uitvoering en vooruitbetalingen</u>										
1.2.4.1 Activa in uitvoering		-	-	-	35.000	-	-	35.000	-	35.000
Totaal		1.789.156	1.129.779	659.377	276.348	-	90.003	2.065.504	1.219.781	845.723

1.3 Financiële vaste activa		Mutaties 2015			
		Stand per 1-1-2015	Verstreckte leningen	Aflossingen	Stand per 31-12-2015
1.3.3	Overige leningen u/g	857	-	857	-
1.3.6	Effecten	5.546	-	-	5.546
1.5 Vorderingen		31 december 2015		31 december 2014	
	Groeigelden	34.533		-	
	Zij-instroom	11.425-		-	
	Te vorderen personele bekostiging	491.246		480.211	
	Te vorderen P&A	-		56.450	
	Te vorderen prestatiebox	22.249		643-	
1.5.2	Ministerie van OCW		536.603		536.018
	Overige vorderingen	58.138		83.823	
1.5.7	Overige vorderingen		58.138		83.823
	Overlopende activa	19.865		68.045	
	Vooruitbetaalde kosten	5.467		25.004	
	Vooruitbetaalde huisvestingskosten	45.341		77.803	
	Verrekening fietsplan	218		185	
1.5.8	Overlopende activa		70.891		171.037
	Totaal vorderingen		665.632		790.878
1.7 Liquide middelen		31 december 2015		31 december 2014	
1.7.1	Kasmiddelen		736		1.229
1.7.2	Tegoeden op bankrekeningen		1.753.796		1.423.047
	Liquide middelen		1.754.532		1.424.276
2 Passiva					
2.1 Eigen vermogen		Mutaties 2015			
		Stand per 1-1-2015	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2015
2.1.1	Algemene Reserve	1.510.091	117.338	-	1.627.429
	Totaal Eigen Vermogen	1.510.091	117.338	-	1.627.429

2.2	Vorzieningen	Stand per 1-1-2015	Mutaties 2015			Stand per 31-12-2015
			Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	
2.2.1	<i>Personeelsvoorzieningen</i>					
	Voorziening jubilea	72.093	22.677	7.148	-	87.622
	Voorziening spaarverlof	20.744	-	11.054		9.690
2.2.3	<i>Overige voorzieningen</i>					
	Onderhoudsvoorziening	396.213	264.530	155.921	-	504.822
	Totaal voorzieningen	489.050	287.207	174.123	-	602.134
				Onderverdeling saldo per 31-12-2015		Stand per 31-12-2015
				< 1 jaar	> 1 jaar	
2.2.1	<i>Personeelsvoorzieningen</i>					
	Voorziening jubilea			9.740	77.882	87.622
	Voorziening spaarverlof			9.690	-	9.690
2.2.3	<i>Overige voorzieningen</i>					
	Onderhoudsvoorziening			352.602	152.220	504.822
	Totaal			372.032	230.102	602.134
2.4	Kortlopende schulden		31 december 2015	31 december 2014		
2.4.2	Vooruit ontvangen bedragen		53.740			10.430
2.4.3	Crediteuren		114.299			93.376
	Afdr. / inh. loonheffing	391.348		333.138		
	Afdr. / inh. Participatiefonds	287		3		
	Afdr. / inh. Vervangingsfonds	29.687		29.000		
	Afdr. / inh. Proteq	-		1.624		
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.		421.322			363.765
	Afdr. / inh. ABP	74.767		81.901		
	Afdr. / inh. FPU	13.768		20.328		
	Afdr. / inh. IP/BW	1.924		-		
2.4.8	Schulden terzake pensioenen		90.459			102.229
	Netto salarissen	9.700		18.049		
2.4.9	Overige kortlopende schulden		9.700			18.049
	Overlopende passiva	75.656		25.084		
	Te betalen vakantie-uitkering	276.694		268.860		
2.4.10	Overlopende passiva		352.350			293.944
	Totaal kortlopende schulden		1.041.870			881.793

Model G

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving toewijzing	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2015	De prestatie ultimo 2015 conform subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			Geheel afgerond	Niet geheel afgerond
Regeling lerarenbeurs voor scholing en zij-instroom 2009-2017	DL/B/110284		€ 20.000	€ 20.000	☐	☒
			<u>20.000</u>	<u>20.000</u>		

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)

Kopieercontracten

De volgende scholen hebben een huurovereenkomst inzake kopieermachines:

1. Kopieercontract Rudolf Steinerschool Haarlem - einddatum 2016 (€ 8.532 per jaar)
2. Kopieercontract Adriaan Roland Holtschool Bergen - einddatum 2017 (€ 10.795 per jaar)
3. Kopieercontract de Sterrenzanger Oudorp – einddatum 2017 (€ 7.615 per jaar)
4. Kopieercontract Rudolf Steinerschool Alkmaar – einddatum 2019 (€ 3.715 per jaar)
5. Kopieercontract Parcivalschool Hoorn – einddatum 2018 (€ 3.605 per jaar)
6. Kopieercontract Vrije School Zaanstreek Zaandam – einddatum 2017 (€ 3.942 per jaar)
7. Kopieercontract De Waterlandschool Purmerend – einddatum 2019 (€ 4.593 per jaar)
8. Kopieercontract Vrije School Kennemerland Haarlem – einddatum 2016 (€ 9.491 per jaar)
9. Kopieercontract De Meiboom Hoofddorp – einddatum 2016 (€ 2.506 per jaar)
10. Kopieercontract De Toermalijn Hillegom – einddatum 2019 (€ 3.579 per jaar)
11. Kopieercontract Stafbureau Ithaka – einddatum 2019 (€ 1.366 per jaar)

Duurzame inzetbaarheid

In de CAO PO 2014-2015 zijn een aantal vernieuwende afspraken opgenomen rondom duurzame inzetbaarheid van personeel en is de BAPO-regeling vervallen. De nieuwe CAO-regeling betreffende de duurzame inzetbaarheid geeft medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur.

Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Deze aanpassing van de CAO heeft ook gevolgen voor de financiële verslaggeving van schoolbesturen met ingang van verslagjaar 2014.

Op basis van geldende wet- en regelgeving is geconcludeerd dat voor gespaarde uren duurzame inzetbaarheid in het kader van het ouderenverlof een voorziening moet worden gevormd.

Het basisbudget (40 uur) duurzame inzetbaarheid voor iedere werknemer kan in principe ook gespaard worden. Deze uren worden echter niet meegenomen in de voorziening, voor zover deze uren niet worden gespaard voor ouderenverlof.

Om uren te kunnen sparen voor ouderenverlof moet de werknemer conform artikel 8.A8 CAO PO vooraf een plan indienen, waarin staat hoe deze verlofuren de komende vijf jaren worden ingezet. Uitgangspunt voor het waarderen van de voorziening zijn deze plannen, die zwart op wit staan. De basis voor het vaststellen van de hoogte van de voorziening duurzame inzetbaarheid is het aantal uur dat een medewerker op basis van deze plannen heeft gespaard (en niet heeft opgenomen) vermenigvuldigd met de loonkosten per uur (rekening houdend met de eigen bijdrage en de blijfkans).

Aangezien er voor het opstellen van de jaarrekening 2015 geen afspraken zijn gemaakt over het sparen van de uren 2015-2016 kan er per ultimo 2015 geen voorziening worden gevormd. Over het kalenderjaar 2016 zal dit, indien aan de voorwaarden wordt voldaan, wel het geval zijn.

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2015

3 Baten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
3.1 Rijksbijdragen OCW			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW	9.394.604	8.798.626	8.773.471
3.1.2 Overige subsidies OCW	303.434	336.753	378.254
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	435.890	275.694	171.331
Rijksbijdragen OCW	10.133.928	9.411.073	9.323.056

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen	83.239	42.090	67.718
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	83.239	42.090	67.718

3.5 Overige baten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
3.5.1 Verhuur	51.038	45.000	47.156
3.5.2 Detachering personeel	-	-	11.327
3.5.3 Schenking	-	-	4.830
3.5.5 Ouderbijdragen	486.040	519.750	569.634
3.5.6 Overige	42.764	450	194.422
Overige baten	579.842	565.200	827.369

4 Lasten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen en salarissen	8.668.879	7.820.013	8.490.438
4.1.2 Overige personele lasten	717.680	446.490	623.132
4.1.3 Af: uitkeringen	471.633-	7.404-	617.658-
Personeelslasten	8.914.926	8.259.099	8.495.912

Uitsplitsing

4.1.1 Lonen en salarissen			
Brutolonen en salarissen	6.352.793	5.774.300	6.115.256
Sociale lasten	1.543.392	1.207.090	1.498.656
Pensioenpremies	772.694	838.623	876.526
	8.668.879	7.820.013	8.490.438

4.1.2 Overige personele lasten			
Reiskosten (woon- werkverkeer)	34.556	59.406	31.571
Dienstreizen	32.653	19.250	23.236
Personeel niet in loondienst	235.165	114.949	248.529
Vrijwilligersvergoeding	36.656	32.250	32.697
Onderzoeken/begeleidingsdienst	420	8.580	-
Dotatie personele voorzieningen	22.677	-	-
Scholing	146.184	102.650	130.484
Personeels- en arbeidsmarktbeleid	66.806	29.605	51.837
Arbo-dienstverlening	47.713	55.400	53.399
Overige	94.851	24.400	51.379
	717.680	446.490	623.132

Er heeft bezoldiging plaatsgevonden conform artikel 383 lid 1 BW. Voor een specificatie van het bedrag zie bijlage C5.

<u>Gemiddeld aantal FTE's</u>	2015	2014
- Directie	10,53	10,20
- Onderwijzend Personeel	108,77	100,98
- Onderwijs Ondersteunend Personeel	19,85	17,63
	139,15	128,81

4.2 Afschrijvingen	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
4.2.2 Gebouwen	3.750	5.711	3.750
4.2.3 Inventaris en apparatuur	72.549	74.459	59.446
4.2.5 Leermiddelen	13.704	16.493	8.131
Afschrijvingen	90.003	96.663	71.327

4.3 Huisvestingslasten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
4.3.1 Huur	52.198	43.400	43.045
4.3.2 Huisvesting gemeente	-	3.195	-
4.3.3 Onderhoud	57.189	64.545	93.670
4.3.4 Energie en water	141.232	164.777	152.512
4.3.5 Schoonmaakkosten	228.673	215.500	230.481
4.3.6 Heffingen	19.285	15.593	18.275
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorzieningen	264.530	264.530	97.000
4.3.8 Overige huisvestingslasten	62.799	41.000	58.773
Huisvestingslasten	825.906	812.540	693.756

4.4 Overige lasten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
4.4.1 Administratie en beheerslasten	302.050	260.250	333.055
4.4.2 Inventaris en apparatuur	81.499	72.050	101.516
4.4.4 Overige	468.695	443.040	435.411
Overige lasten	852.244	775.340	869.982
<i>Uitsplitsing</i>	-	-	-
4.4.1 Administratie en beheerslasten			
Administratie- en accountantskosten*	148.834	154.000	152.453
Kantoorbenodigdheden	8.214	11.400	10.408
Reis- en verblijfkosten	1.709	900	1.172
Telefoonkosten	13.713	16.500	15.265
Portokosten	7.431	7.200	7.097
Overige beheerslasten	122.149	70.250	146.660
	302.050	260.250	333.055
4.4.2 Inventaris en apparatuur			
Inventaris en apparatuur	22.760	10.700	16.694
ICT-verbruikskosten	33.810	36.250	60.408
ICT-licenties	24.929	25.100	24.414
	81.499	72.050	101.516
4.4.4 Overige			
Wervingskosten	3.329	9.000	8.893
Representatiekosten	32.358	9.900	13.208
Schoolse activiteiten	41.363	39.200	55.688
Muziek/Toneel/Jaarfeest	21.095	13.450	-
Voeding kleuterklassen	199	2.300	-
Klassenbudget	977	1.150	-
Buitenschoolse activiteiten	3.758	3.500	4.401
PR/Schoolkrant	4.576	17.350	4.974
Kosten TSO/BSO	862-	3.000	2.358
Bijdragen aan/vanuit best./bmt.	1.000	-	-
Verzekeringen	6.965	8.450	7.312
Abonnementen	59.813	58.790	60.655
Medezeggenschapsraad	1.555	4.000	1.756
GMR	1.054	3.350	211
Ouderraad	5	100	-
Verbruiksmateriaal onderwijs	189.641	181.450	188.482
Handwerkmateriaal	6.021	9.250	5.075
Handenarbeid	1.583	1.900	1.767
Euritmie	8.276	600	551
IB/RT Materiaal	515	2.300	2.100
Kopieerkosten	85.474	74.000	77.980
	468.695	443.040	435.411
<i>* Specificatie honorarium accountant</i>			
- Onderzoek jaarrekening	4.804	4.804	4.496
Accountantskosten	4.804	4.804	4.496

5.1 Financiële baten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Rentebaten	<u>7.415</u>	<u>300</u>	<u>11.045</u>
5.5 Financiële lasten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Rente- en bankkosten	<u>4.007</u>	<u>750</u>	<u>5.131</u>

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring

Aan het bestuur van stichting Vrijescholen Ithaka

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport op de pagina's 30 tot en met 46 opgenomen jaarrekening 2015 van stichting Vrijescholen Ithaka te Haarlem gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de staat van baten en lasten over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2 van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Vrijescholen Ithaka per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 393, lid 5 onder e en f van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Jaarverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015 is opgesteld, en of de in artikel 392, lid 1 onder b tot en met h van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 391, lid 4 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Enschede, 1 juni 2016

Ten Kate Huizinga Accountants + Belastingadviseurs N.V.

G.J.H. Oude Voshaar RA

C2 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2015 bedraagt € 117.338 positief.

Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat als volgt te verdelen en te onttrekken danwel toe te voegen aan de volgende reserves:

	Stand 1-1-2015	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2015
Algemene Reserve	1.510.091	117.338	-	1.627.429

C3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die aanleiding geven hier te worden vermeld.

C4 Overzicht verbonden partijen

Er is géén sprake van verbonden partijen.

C5 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Vermelding bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen

Vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking

Functie of functies	Voorzittersclausule van toepassing (J/N)	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband in FTE	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
College van bestuur	N	J. Lemmers	1-1-2013	n.v.t.	1,000	€ 92.426	€ 17.045	€ 12.764	n.v.t.

Vermelding alle toezichthouders

Functie of functies	Voorzitter of lid (J/N)	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband in FTE	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
Voorzitter	J	Dhr. D. Lodewijk	1-1-2013	n.v.t.	n.v.t.	€ 4.983	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Lid	J	Mevr. A. Gottenbos	1-1-2013	n.v.t.	n.v.t.	€ 4.034	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Lid	J	Mevr. C. Portegies	1-1-2013	n.v.t.	n.v.t.	€ 3.831	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Lid	J	Dhr. N. de Schrijver	1-1-2013	n.v.t.	n.v.t.	€ 3.868	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Lid	J	Dhr. H. Wokke	1-1-2013	30-6-2015	n.v.t.	€ 4.413	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Lid	J	Dhr. M. Fortuin	1-10-2015	n.v.t.	n.v.t.	€ 1.280	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting bij het samenstellen van de WNT verantwoording:

Bij de samenstelling van de in deze paragraaf opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de Beleidsregels toepassing WNT d.d. 26 februari 2014, inclusief de wijziging van 12 maart 2014, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als uitgangspunt gehanteerd.

Stichting Vrijescholen Ithaka herkent de door de Minister van BZK in zijn kamerbrief d.d. 27 februari 2014 onderkende uitvoeringsproblemen met betrekking tot externe niet-topfunctionarissen. In lijn met paragraaf 6 van de (gewijzigde) Beleidsregels toepassing WNT legt de stichting geen verantwoording af over externe niet-topfunctionarissen.

In het kader van de WNT wordt vermeld dat Stichting Vrijescholen Ithaka in 2015 geen functionarissen in dienst heeft gehad waarvan het belastbaar jaarloon uitsteeg boven de vastgestelde voor de instelling van toepassing zijnde normbedragen.